

A nagy álmok, ha szépek és igazak...

Györkös Mányi Albert – 100

Isten minden teremtménye zárt és elégséges önmagának, egyedül az ember nyitott. Három irányba is. A múltra, ami örökségünk, mai magunk szerves része. A jelent éljük. A jövőt illetően pedig egy jobb, szabadabb, emberibb viláért küzdünk, küszködünk és szenvedünk. Hiánylények vagyunk: egy összhangját vesztett világ harmóniát áhító gyermekei.

A művészet világa pedig a lélek oázisa.

Vessünk hát rá egy pillantást, és kérdezzünk ilyenformán:

Vajon a művészt – ezt a teremtő képességekkel megáldott és/vagy megvert nyugtalan lelket – mi űzi, sarkallja, motiválja az örök emberi értékeknek a szépség jegyében történő ábrázolására, kifejezésére, sugalmazására időtlen idők óta?

Hogy van az, hogy ugyanaz a mű más-más irányból közelítve is becserkészhető, és az egymástól olykor merőben eltérő közelítések nemcsak elfogadhatók, hanem mondhatni majd mindegyik értelmezés jogos és a maga módján akceptálható?

Mivel magyarázható, hogy a műalkotásokkal való újabb és újabb találkozásokkor a befogadó műélvező eladdig ismeretlen szépségekre, igazságokra bukkan(hat)? S az egyik ember ilyen, a másik meg másmilyen élménnyel gazdagodhat?

Miért módosul, akár többször is és korántsem mindig ugyanabban az irányban az emberek érdeklődése a művészi alkotások iránt az ismereteik, élettapasztalataik gyarapodásával az egyének és/vagy a közösségek társadalmi körülményeinek megváltozásával, illetve a történelmi korok/korszakok egymásra következésével?

Miért kimeríthetetlenek a remekművek?

Sorolhatnánk...

ANISZI KÁLMÁN (1939) író, publicista, ny. egyetemi oktató. Bihar megyében, Magyarakucson született. 1985–90 között a *Korunk* folyóirat felelős szerkesztője. 1990 óta él Magyarországon, 2000-től a folyóirat megszűnéséig a *Kapu* főmunkatársa volt. Legutóbbi kötete: *A művészet világa – a lélek oázisa* (esszék, tanulmányok, interjúk, 2022).

Az élettényeknek a művészetek formanyelvén történő kifejezése, magyarul: az alkotás és a befogadás emelkedett életideált és moralitást igényel. Mert a tévedéseknek, tévhiteknek, vétségeknek itt sokkal súlyosabb következményei lehetnek, mint a tárgyi világ más területein végzett változtatásoknak, átalakításoknak. Hisz ha gyökeret ereszt, a selejtember nem dobható ki a szemétdombra, mint egy kacat, nem szabadulhatunk meg tőle egykönnyen, úgy működik, mint a célját tévesztett bumeráng, öntörvényűen értékeket rombol.

S fel kell tennünk végül még egy furcsa kérdést. Ha elkészül, befejezett-e a műalkotás? Mint műalkotástárgy kétségkívül igen, ám ha a befogadás felől közelítjük meg, úgy már merőben más a helyzet. Ma már mind szélesebb körökben vallják azt a gondolatot, hogy a művészi közlés utolsó láncszeme a befogadás. A sor az alkotóval indul, a műélvező a háromtagú egység végén áll, a forgáspont a mű. Csakhogy az elkészült mű szendergő állapotban van, igazában a befogadás kelti életre. Theodor Lipps (1851-1914) német pszichológus még továbbment ezen az ösvényen. Talán túl messzire is. Szerinte ugyanis a befogadó beleviszi ideáit, érzéseit, óhajait, valósággal beleéli magát a műbe. Bár ez a felfogás - véleményünk szerint - túlzó, azért van benne jócskán igazság. Szőnyi István festőművész rokontermészetű gondolatot fogalmazott meg: „A művészi alkotásnál a téma másodrendű fontosságú. Mindig a 'hogyan' és nem a 'mit' dönti el a mű értékét.”

Hogyha tovább sorjázánk a kérdéseket, csak szaporítanánk a talányok számát. Ígéretesebbnek és gyümölcsözőbbnek tűnik, ha születésének századik évfordulóján betekintünk Györkös Mányi Albert (1922-1993) kolozsvári festőművész különleges életművébe, felidézzük ars poeticáját, sajátos élet- és világszemléletét.

Györkös zenésznek készült, így is indult, de „festőként írta be magát a művészettörténetbe” (Szebeni Zsuzsanna). Nem egyedüli jelenség az ilyen, főleg ha arra gondolunk, hogy ugyanaz az ember többféle talentummal (lehetőséggel) is élhet. Eredendően zenész volt, ámde úgy tért át a festészetre, hogy nem fordított hátat a zenének. Amit sajátos gazdag életművének különös világa egyértelműen bizonyít. Mellékesen említjük, de nem jelentőség nélkül való, hogy a művészetek így vagy úgy mind összefüggnek, kölcsönösen hatnak egymásra, hisz a művészi alkotás lényegében nem más, mint a *Mester* világhoz való viszonyának saját formanyelvén történő megvallása, ábrázolása, kifejezése.

Györkös Mányi Albert Kalotaszeg – lassan fájdalmasan repedező – tömbmagyarságának zárt világában, Tordaszentlászlón született. Gyermekkori karsérülése (csonttébécé) miatt egyik karja lemerevedett, le kellett tennie a hegedűt, klarinétművész-tanár lett. A két országcsonkítás és az erdélyi magyarságot sújtó kisebbségi sors tovább mélyítették amúgy is súlyos helyzetét. Felesége, Jakab Ilona festőművész – aki kezdetben mentora is volt – „emelte ki a mélyből” azáltal, hogy egy szerencsés pillanatban felkínálta férjének a palettán maradt festéket – „nem akarod megpróbálni te is?” –, kaput nyitva számára egy új és varázslatos világra.

A fiatal Györkös igazságszeretetére és jellemszilárdságára vall, hogy nem csatlakozott a harsányan hirdetett „új világ” eljövételének híveihez. Nem állt be a hurrázva tapsolók közé. Nem tekintett a ködképbe egy új ideológia szemüvegén át, hanem – kimondatlanul nemet mondva rá – saját kisközössége, szülőfaluja, Tordaszentlászló, Kalotaszeg és a tágabb térségek életének, emberi értékeinek művészi megörökítése foglalkoztatták igazán. Életműve a bizonyosság rá, hogy látásmódja szigorúan egyedi.

Emberi-erkölcsi igazát megérezve, híveinek mindegyre gyarapodó, ma már népes tábora értékeli, szereti. A munkássága iránt érdeklődők és kíváncsiskodók között persze szép számmal akadnak olyan fontoskodók is, akik – szakmai féltékenységből vagy irigységtől gyötörve? – azt vetik a szemére, hogy munkái nem a valóságot ábrázolják: „képei amolyan álomképek”. „Milyen festő az – fakadnak ki –, aki alkotásaiban figyelmen kívül hagyja a kompozíció fontosságát, aki nem alkalmazza a színek harmóniáját vagy a perspektíva törvényeit, és naiv gyermeki groteszséggel láttatja a világot, néha éppen meseszerűen?”

Ezért a „szakszerűtlenségért” némelyek naivnak titulálják.

Az alkotók és a befogadók értő-józan tábora viszont épp ebben látja festői munkásságában az eredetiséget, az őstehetséget, a bátorságot, amellyel formabontó módon figyelmen kívül hagyja a „szakma” szabályait, sajátosan nonkonformista módon mutatja meg embertársainak a világot.

Valóban, festményei és grafikái távolról sem a konkrétumok világának (nyers) másolatai, lenyomatai. Csakhogy a valóság tényeinek egzakt másolása nem a művészet feladata. Idegen tőle a szolgai utánzás. Erre százszor alkalmasabb eszköz a fénykép. Ilyen vonatkozásban a művészi alkotásoknak nincs is dokumentumértékük. Azért nincs, mert a műalkotás, a művészet egyszerre több és kevesebb a realitásnál, az életnél. Kevesebb azért, mert a művész alkotás közben átszűri az élet jelenségeit a maga szubjektivitásán, és kirotálva közülük a lényegtelen elemeket, beleviszi műveibe saját magasztos eszméit, érzéseit, eszményeit, többre, jobbra, emberibbre irányuló álmait, a mulandó helyett a marandót, a múlhatatlant örökítve meg. Charles Baudelaire *Egy dög* című – rút témájú – gyönyörű versében erre következtet:

De mondd meg, édes, a féregnek, hogy e börtön
vad csókjaival megehet,
én őrzöm, isteni szép lényegükben őrzöm
elrothadt kedveseimet!

(Szabó Lőrinc fordítása)

Hasonló gondolatot fogalmazott meg Arany János *Vojtina ars poeticájában*:

Nem a való hát: annak égi mása
Lesz, amitől függ az ének varázsa:
E hűtlen hívség, mely szebbít, nagyít –
Sulykot, bizony, nem egyszer elhajít:

Györkös „a történelem levegője által átítatott és saját művészi látásán átszűrt világot jelenít meg, amely egyszerre hordozza magában a múlt nagy tradícióját és a művészi egyéniség közlési vágyát, egyéni rejtjeleit” (Németh Lajos. *Látó*, 1990/3). Ezzel összhangban áll Banner Zoltán művészettörténész megjegyzése: Györkös művészete „a valóság emléke és a sejtelen valósága közötti térben való lebegés” (*Utunk*, 1982/23).

Munkássága egyszerre lírai, balladás, lényegre törő, sejtelmes, lélekemelő és eszméltető. Képei azt sugallják: íme, honnan jövőnk, kik vagyunk, merre tartunk. Munkáival egyaránt emlékeztet létezésünk értelmére és feladatainkra, aminek ultima ratiója – a közösség szolgálata.

„Semmilyen mai vagy felelevenített sémát nem tartok tiszteletben, és senki- nek az egyénisége nem nyomta rám a bélyegét. [...] A téma szellemét tartom meghatározónak, és így gondolkodva igyekszem a néplélek, saját lelkem minél mélyebb rétegeibe merülni, minél általánosabb érzelmekig emelkedni” – vallja a művész.

Györkös téren és időn át vezető képein a falu megelevenedő népe, hiedelem- világa, álmái, hangjai, örömei és némasága oly szembeötlők, akárha benne len- nénk a képekben (apropó: Theodor Lipps...).

A szülőföld iránti elköteleződés legmélyebb megfogalmazását érezte Katona Ádám irodalom- és művelődéstörténész Györkös alkotásaiban: „Kalotaszegét idézi Györkös Mányi Albert, még csak nem is a dekadens-gyönyörű, múlt szá- zadban kanonizálódott női viselet színpompáját, hanem valami mélyebbet, áhítatosabbat, derűsebben-felszabadultabban vidámabbat, alkalomadtán – rit- kán – gyászosat, nemcsak a látványt, hanem a lényegét is, mint Kós Károly óta Kalotaszeg ürügyén ennyire lényegre törően talán senki” (*A Hét*, 1975/1). Ezeket hallva-olvasva óhatatlanul Ady Endre *A Kalota partján* című híres verse jut eszünkbe: „Pompás magyarok, templomból jövet, / Mentek át a Kalota folyón / S a hidat fényben majdnem fölemelte / Az ölelő júniusi nap.”

Ami a témaköröket illeti, a falu népe mellett Györkös festményeinek és gra- fikáinak másik hangsúlyos motívuma Kolozsvár a maga műemléki környe- zetével, lenyűgöző szellemi, művészi teljesítményeivel, történelmi személyi- ségeivel. Aminek érzékeltetésére a művész számára gyakran elég néhány vonal, egy-két kontúr, sajátos arányok, összefüggések, amelyek Kolozsvárt emlékeztetessé, igazán kincses várossá nemesítik. „Ebben a házban született 1443-ban Mátyás, az Igazságos” – véste rá egyik metszetén a nagy király szülő- házára.

Az Igazságos szülőházának – a hat évszázados Mátyásház – tőszomszédsá- gában, a Karolina téren levő Ferenc-rendiek temploma előtt álló tömbszerű női kórus cáfolhatatlanul az összetartozás, a megbonthatatlan egység érzését su- gallja. A női és férfikórusok illetően tömbszerűsége, az ünnepi – újévi és egyéb – köszöntőkre egybesereglett férfiak látványához hasonlóan a fekete pirosba öltözött, kart karba öltve táncoló széki lányok (Kányádi Sándor: *Fekete piros*) is a hagyományörző közösségek kohéziós erejét, kikezddhetetlenségét sugallják,

a képek gótikusan megnyújtott szerkesztésmódja pedig egy tisztultabb, embe-
ribb világba való elvágódás vizuális érzékeltetésére szolgál.

Kolozsvár, Erdély szellemi központjától nem búcsúzhatunk el úgy, hogy meg
ne említenénk messze híres épített örökségét: a több százados alma mátereket,
a történelmi levegőt árasztó kapukat és boltíveket, a patinás tereket, a Farkas
utcai hatalmas református templomot az Úr házából kiszűrődő orgonamuzsi-
kával, tőszomszédságában Apáczai Csere János ősi scholájának romjait, a Sza-
bók bátyájának sok-sok küzdelmet látott és túlélte masszív védfalát... Mindezek
főleg a művész grafikai munkáin, metszetein jelennek meg, és megragadó erővel
sugallják: harsogjon bármit a politika, mi, magyarok, itt itthon vagyunk, Erdély
földje nekünk sohasem lehet, nem is lesz idegen.

A művész hitének, embertársi szeretetének a hangja-e, ki tudja, de tény,
hogy egy belső hangtól ösztönözve Györkös nagyon sok alkotásán ábrázolja
– gyakran felnagyítva – a két nagy égítést, a Napot és a Holdat, illetve a falu
végén vagy a fontosabb helyeken a Megfeszítettet, amik „tovább fokozzák a ké-
pek amúgy is hangsúlyos spiritualitását”. „Spirituálist mondunk, és nem szak-
rálist. Mert nincs szó itt másról, mint arról az alkotói hitről, hogy az egyensú-
lyából kibillentett világ épp az általa ajánlott úton-módon, vagyis az emberiest
is magában foglaló természet(es)hez való visszatérés révén találhat elvesztett
előbbi önmagára. „Extra naturam non est vita” (Szebeni Zsuzsa: *Györkös Mányi
Albert metszetei*. Kolozsvár, 2021, Polis Könyvkiadó).

Györkös Kalotaszeg, Tordaszentlászló – átfogóan – az identitását, magyarsá-
gát hittel és szenvedéllyel őrző emberek elkötelezett híve, művészi ábrázolója.

Egyik kritikusa-méltatója találóan jegyezte meg, hogy a művész képein
a perspektíva törvényeit figyelmen kívül hagyva, meghatározatlan háttérből
tűnnek elő az épületek, a jellegzetes kalotaszegi templomok, a zsuppfedeles
apró szemű falusi házak, a holdsarlón ülő, kezében könyvet tartó mesére váró
kisgyermek, az ingó ághegyeken ficsegő-leszködő szarkák, a huhogó baglyok,
kecskék, a prédára lecsapni kész ravasz rókák, a kanyargós utcákon, tenyérnyi
tereken lomhán ballagó bivalyok... – megannyi szimbólum.

A gyermekkori falusi környezet tovatűnt, mozdulatlan világát ábrázoló ké-
peken rácsodálkozunk az igazi havas telekre, a szélfúvásban, viharban egy-
másba kapaszkodó fákra, a búcsúzó színpompás őszre, az új életet ígérő csodás
tavaszra – romlatlan egykori, ma már gyakran visszavágyott világunkra.

Ez a majdnem-mesevilág idővel, az alkotómunka előrehaladtával fokozato-
san benépesedik, arctalan, mégis kifejező alakokkal gazdagodik, bővül. Apró-
lékosen kidolgozott arcokkal nemigen találkozunk: egy-egy gyermekarc, pártát
viselő leány, hárászkendőbe burkolt néhány idősebb asszony, a művész önar-
képe... Mindössze néhány jellemző személyiségjegyet viselnek, mégis annyira
meggyőzőek, sugárzik róluk a kifejezőerő.

A kalotaszegi népviseletben látható *Pártás lány* arcmásáról elsőre nem a fia-
tal leány szépsége, bája ötlük fel a nézőben, sokkal inkább a szülőföld varázsa,
a falusfelek egymás iránti elkötelezettségének az ereje ragad meg; szinte hallani

is őket: együvé tartozunk, mi mind egy vagyunk. A *Széki asszony* című festményről és a gyermekportrékról is a keresetlenség, a tiszta őszinteség ragyog. A művész *Önarcképéről* pedig a felelősségvállalás és a gondterheltség mellett „a betyáros sorsvállalás”.

Noha Györkösre nem lehet rávágni, hogy szürrealista festő, sem azt, hogy kézen fogva jár a szürreálissal, de bizonyos motívumokat, így „a téli éjszakában vagy a holdfényben körvonalazódó alakokat”, az egymásba fogódzó táncoló lányokat, a tömörszerű-masszív-mozdulatlan kórusok képeit szemlélve óhatatlanul felmerül a kérdés: hol a határ, egyáltalán van-e határa a gyermeki megélés, a felnőttkori emlékezés, az újraértelmezés, az elvágyódás és a festői képalkotás, vagyis az újratemtés között?” – kérdezi egyik méltatója.

Munkáin a rajznak alárendelt szerepe van. A figurák, alakok megrajzolásában a szerző a részletektől szándékosan eltekint, a kontúrok elmosódtak, mindenhol nyugalom, béke vagy annak vágya honol, egy morálisan feddhetetlen társadalmi létállapot felé terelve a befogadó fantáziáját. Viszont annál nagyobb súlyt helyezett a *színek* világára. A színek mesteri használatával a művész mintegy kiemeli bennünket a fizikailag és morálisan elidegenedett mindennapokból, átvezet egy tisztultabb univerzumba.

Nagyon fontos, ha nem épp meghatározó jelentőségű festészetében az ezer árnyalatú-hangulatú fehér mellett a vörös. De nála a vörös sem monokróm, egyhangú. Festményein a vörös végtelen árnyalata vibrál, feszül, már-már remeg. Más hatást vált ki a vörös a sárga tónusokkal, megint mást a hideg ibolyák és kékek hatására. Munkáin a monotonnak vélt táj élővé válik, eleven tűzzel vibrál, olykor már-már fájdalmasan feszülő lesz. „A bokrok krisztusi töviskoszorúja” védelmében álló ház otthonná szelídül, a hontalanok menedékévé, a csillapíthatatlan honvágy oltójává válik. Az otthon melege a szülőfalutól fokozatosan terjed, szinte egyetemlegessé tágu.

A paletta egyik térfelén a györkösi vörös az uralkodó, másikon a kék a domináns szín. (Művelődéstörténészek szerint a kék szín használata a Mária-kultuszhoz, a késő gótika hitvilágához kapcsolódik.) Nem mondunk újat, ha azt állítjuk, hogy más az atmoszférája a vörösnek, és megint más a kéknek. Szőke Zoltán egykori tordaszentlászlói református tiszteletes fején találta a szöveget mondván: „Az udvarhelyszéki népviselet színvilága fekete-fehér, mely Tordaszentlászlón kékbe fordul.” Györkös ez utóbbi színvilágba született bele, és vált élete természetes velejárójává. A tordaszentlászlói témák sorozatában a *Várakozás, Kapuban, Bádögkereszt gótikus fákkal* című festményeken a házikók színe a világoskék-fehéres hidegtől halad „a hidegantracit vagy porosz-kékig”. (Történészek megállapítása szerint régen, a rendi világban – megkülönböztetésül – a jobbágyok kötelezően kékre festették a házuk falát, a módosabbak, a szabadok pedig fehérre.)

Az álomvilág és a mitikus elemek egymásra-vetülésének széles skáláján keresztül tárul elénk a szülőföld belső képe (Banner Zoltán). A meleg vörösek olykor csak egy-egy jel erejéig jelennek meg. A *Kapuban* című képen, például,

a lány népviseletén (a karján) a vörös egy apró kereszt formájában látható. A *Várakozáson* a kék-lila szín a magány, a belső hideg eluralkodását sugallja. A kék, árnyalatai a napszakokat, a hőmérsékletet, leginkább pedig a szakrális épületekhez tartozó lelkiállapotokat és a hit erejét érzékeltetik.

Az *Ex libris*eknek majdnem a fele a szülőföldre kötődik. Hol szöveggel, hol meg szerkesztéssel. Ezeknél a metszeteknél a spirituális és a gyermeki világ különféleképpen jelennek meg. Az állatfigurák szinte sejtelmes jelentéstartalommal telítődnek. A Holddal labdázó nyúl, a juhnyáj fölött megjelenő misztikus fényű Hold, a harangláb fölött megjelenő bagoly, a hajnal érkezését jelző kakas, a sötétség felett a fény diadalát hirdető protestantizmus – szürreális.

A *háború temetése* Györkös egyetlen igen nagyméretű munkája, „a színek és jelképek tömör szintézise, elemi erejű kompozíció” (Sz. Zs.).

Szervesen illeszkedik ebbe a világlátásba a művész *Kalevala*-sorozata. A *Kalevala-évből* (1985) Györkös tizenöt olajfestményből álló sorozatot készített. Több mint érdekes, hogy a finn eposz nagy szerepet kapott Kós Károly közvetítésével a magyar és az erdélyi grafikátörténetben. Ezek az alkotások és a kalotaszegi falusi élet jelenetei valahogy összefonódnak. Az eposz elválaszthatatlanul összeforr a mitikus szarvas alakjával. A sokszor és sok helyen kiállított sorozatért a festőművész külön elismerést kapott a finnországi Kalevala Társaságtól.

A festészet és a zene kapcsán fentebb már jeleztük a két művészeti ág egymásra hatását. A klasszikus zenét önkéntelenül „kihalljuk” Györkös egyes műveiből: (*Pisztrángötös, Vízi zene, Sorsszimfónia*). Néhány munkáján (*Kharón ladikján, Illés szekere, A Fekete folyó, Vízanya*) látható „különleges lények egy örvénylő világban kapcsolódnak össze a művész szürreális látásmódjában”. A szürreális látásmód a hangszerképek és a hangszerfeleségek tekintetében is nyomon követhető az életmű számos darabján: „az ’angyal szárnyú orgonák röppenésétől’ a hangszercipelés súlya alatt roskadozók látványáig”, vagy „a harangláb magány-sikoltásától a templomi harangkongásig, a köszöntők harsány csilingelésén keresztül, a kóruséneken át az orgonáig, a furulyától a Kalevala-égzengő hárfáig” (Sz. Zs.: *Álomképek*. Kolozsvár, 2022).

Tematikáját tekintve itt a helye újfent megemlíteni a városi és a falusi közegben megjelenő kórusokat, ünnepköszöntő férfi tömböket, mely munkákon nem az alakok egyénisége áll a figyelem középpontjában, hanem a közösség erejét szimbolizálják. Az ének, a hangszeres zene ereje hihetően a hajdani közösség utáni csillapíthatatlan vágyat tükrözi. A zene világa – a maga áttételességében – indokoltan, érthetően végigkíséri a művész életútját. És azt se feledjük, hogy a hangszeres leginkább „a falusi lét vigasztaló instrumentumai” voltak, és hihetően sokfelé máig azok is maradtak.

Mindezek után fölösleges külön is hangsúlyozni, hogy az érzések/érzelmelek Györkösnél sokkal fontosabbak a realitás elemeinél, a világ dolgainál. Festményei, grafikái, metszetei, egész életműve egy poétalélek művészi bizonyágtétele: a rideg jelen emberi(bb) alternatíváinak képi ábrázolásai.

A festés közbeni szünetekben – mivel sérült karja miatt nehezen ment az írás – hangszalagra rögzített vallomásaiból értesülünk a művész nagy álmáról: „Nagyon szeretnék egy múzeumra való anyagot hagyni szülőföldemnek, illetve egy emlékházat, és a falakat festményekkel megrakni, hogy annak a sok szeretetnek, ahogy én gondolok a szülőfalumra és gyermekkoromra, a képeken keresztül csak egy parányi szikrája érezhetővé váljék ezáltal.”

Társtalan maradván, a magány felőrölte idegrendszerét!...

„Végrendeletével műteremlakását az Erdélyi Magyar Közművelődési Egyesületre hagyta azzal a meghagyással, hogy az EMKE (Erdélyi Magyar Közművelődési Egyesület) a képeit 'állandó jelleggel' kiállítsa, emlékházat rendezzen be [...], és biztosítsa a hagyaték szakszerű kezelését és bekapcsolását a szellemi körforgásba.” Ahhoz viszont, hogy ez az álom életre keljen, hogy életműve igazi erdélyi örökség legyen, a művész nagylelkű döntése mellett szükség volt arra, hogy az egykori műteremlakás és az életmű az erdélyi magyar közösséget szolgálja. Ezt vállalta az Erdélyi Magyar Közművelődési Egyesület, a maga megkérdőjelezhetetlen morális mércéjével, százados örökségével, szellemi gazdagságával.

Kolozsváron immár jó ideje működik a Györkös Mányi Albert Emlékház Kós Katalin értő vezetésével. A festőművész végrendeletének értelmében a közcélra felajánlott egykori műteremlakás egyszerre emlékházként és korszerű igényeket is kielégítő művelődési központként funkcionál. A művész 169 festményt és 104 fametszetet, grafikát hagyományozott a közösségre. A legújabbban létrehozott Györkös Mányi Albert Emlékház Egyesület pedig az intézmény infrastruktúrájának bővítéséről és folyamatos megújulásáról gondoskodik.

Györkös Mányi Albert születésének centenáriumán elsősorban alkotói munkásságával él a köztudatban. Az erdélyi magyar közösséget szolgáló intézmény odaadó tevékenységével pedig a szülőföld szeretetéről és a magyarság iránti őszinte elkötelezettségéről tanúskodik. Az aukciókon ma már rendkívül élénk érdeklődés tapasztalható a festőművész művei iránt.

A nagy álmok, ha szépek és igazak, teljesülni szoktak.